

VASI FİLIOĞLU

HA,
TUTUNALIM
KOL-KOLA!

PEETLÄR

Vasi Filioglu

HA, TUTUNALIM KOL-KOLA!

*okulda üürenicilerä deyni
peet toplumu*

Komrat
«Safin - Grup»

2004

CZU 821. 512. 165 (478) - 1 - 93

F 50

Descrierea CIPa Camerei Naționale a cărții

Filioglu Vasi

Ha, tutunalım kol – kola!: okulda üürenicilerä deyni peet toplumu / Vasi Filioglu. -Comrat, 2004 (Tip. "Safin-Grup"). -92p.

ISBN 9975 – 9621 – 3 – 0

1000 ex.

821. 512. 165 (478) - 1 - 93

ISBN 9975 – 9621 – 3 – 0

*Bu kiyadın basılması için
Gagauziyanın Bakannık Komitetinä
hem Gagauz Yeri Başkanına
Tabunşçik Georgiy Dmitrieviça
çok şükür ederim.*

Avtor.

„Poate bucar tarafem,
Canabina var lafem...”

Y. J. J.

Koraflı sözlär

Vasi Filioglu gagauz yazıcıların orta bölüündän biriydir. O Moldova Yazarlar hem Gagauz Yazarlar Birlii azası. Onun yaratması kaavileşti, kendi yolunu buldu. Git - gidä hep taa gözäl olêrlar onun peetleri, taa açık koraflanêrlar yalpak sözləri.

Bu üzerä Vasi Filioglunun yaratmasını çok sever küçük gagauzlar hem büyük olannar da. Bitki yıllarda o bereketli işleer şiir ustalında: tiparlandı kıyatlarda “İlkyaz türküsü”, “Aydınnık”, “Yıl kuşaan korafları”, “Sedef korafları”, okulda üürenmäk kıyatlarında. Tä şindi dä sevindirer uşakları bir peet kıyadınnan, angısı yazılı maasuz onnara deyni, “Ha, tutunalım kol - kola!”. Bu kıyatta okuyucular gözäl peet bulaceklar ana büyüklüü için, onun yortusu için, büyük yaşta olannara saygılık için: “Ah, toprak - benim anam”, “Onuştan...”, “Mamu” hem başka.

Halk hem dil, ana toprak çetin baalı onun yaratmalarında. Peetindä “Şen ol, Gagauzistan!” Vasi Filioglu dinmüz meteder duuma erini, seviner onun herbir hayırlı adımına, derin uykudan uyanmasına:

Kaydı tunuk o bulutlar,
Karşı çıktı ömür - dünnä,
Duudu derin şu umutlar,
Şafklı geldi bizä günnär...

Peetindä “Ana dilim” acızgannı duygularlan açıklêê ana dilinin persengeli yolunu hem ecelini. Avtor nazlı severäk kendi halkını, atılmêê, karşı koymêê başka halklara, teklif eder dünnedä olsun dirlik, annaşmak (“Ah, Kara deniz!”, “Volga, Volga”, “Su akêr”, “Kimsin sän?”). Kıyadın bütünnesindän bir büülü şiritçik gibi geçer şaka hem porezen: “Fasıl dernek”, “Atlı gezinmäk”, “Haylazın haylazı” hem taa başka da.

Ayrı isteerim sölemää peetlär için “Çöşmä” hem “İnsannar, uyanınız !”. Onnar çok meraklydır şindiki zamanda, çok insan unudêr eski adetlerimizi, başladı korumama kimi işlerimizi.

Bitkidä deyecäm: uzun ömür sana, “Ha, tutunalım kol – kola !”, onun saabisinä Vasi Filiogluya. Ko peetçinin yazalı haylak durmasın, gittikçä hep taa çok sevindirsin bizim okuyucuları, açıp onnarın üreklerini.

Mina Kösä, yazıcı

Şen ol, Gagauzistan !

Kaydı tunuk o bulutlar,
Karşı çıktı ömür-dünnä,
Duudu derin şu umutlar,
Şafklı geldi bizä günnär.

Beklenän vakıt geldi,
Serbestlik, aydın verdi:
Açıldı kapularımız,
Bilindi büün halkımız,
Türküdü ürek hem can,
Şen ol, Gagauzistan !

Buyur, Millet, buyur, dilim,
Bucak sizin için yanık,
Aksın ömür – käämil kilim, –
Bilmäz onnar ne o annık.

Beklenän vakıt geldi,
Serbestlik, aydın verdi:
Açıldı kapularımız,
Bilindi büün halkımız,
Türküdü ürek hem can,
Şen ol, Gagauzistan !

Yalpak ko gün hep şılasın,
Evlat boyu sevsin topraa,
Serin çöşmä suyu aksın,
Dolu olsun hepbir sofrä !

Beklenän vakıt geldi,
Serbestlik, aydın verdi:
Açıldı kapularımız,
Bilindi büün halkımız,
Türküdü ürek hem can,
Şen ol, Gagauzistan !

Ana dilim

Ana dilim, ana dilim,
Persengeliydir ecelin:
Çalındı çok köstek sana,
Ayaa kalkan körpâ cana.

Ömür verip, çalıştılar
Çakir-boba hem agalar:
Düzen konup, açıldı iş,
Ana dili olup eriş.

Mekik – çak-çuk – renkli koraf,
Herbir iplik – diriydir laf.
Kuvet her gün, fikir her saat,
Peyda oldu seftâ kiyat.

...Oldu bunnar, ki var eri,
Ama tezlâä çöker serin:
Aydın günnâr kalêr geerdä,
Şılaa kapêêr kara perdä.

Ana dilim hastalanêr:
Okullarda yok ona er,
Hem bu uzêêr kayet yıraa,
Acı sürter otuz yıla.

...Mutlu dilim, şükür sana,
Senin bu büyük dayanmana !
Çok beklenân geldi günnâr,
Gagauzu bildi dünnä!

Onuştan...

Yaklaştıynan taa
Açılêr tokat.
Köpecik – kucaa
Seviner onkat...

Dıřar kapusu:
“Hoş gelmişin, can.
Tuz-ekmek olsun,
şarap bir filcan.”

Hayatçık meydan,
Koyup sofrayı:
“Gelmişin yoldan,
Al, buyur da i.”

İlk içersi, dar:
“Seslä, kardařım,
Te bu dört duvar –
Küçüklük yařın.”

Pençerä seti
El verer bana:
O izmet etti
Tutak erinä.

Yok dolma patı –
Krivat erindä,
Biraza yattım
Eski erimdä.

Hep çaarêr camal:
“Tırman, ba, tırman
Da esap sän al,
Ne sıcakım bän.”

...Sevinerim ya
Bu hatırlara,
Açılêr ürääm
Tath laflara.

Onuştan duuma
Erimi brakmam,
Zereciim bana –
Oldu bir ana.

Bucak, paalı erim

Bucak, paalı erim,
Seni heptän sevdim:
Kızgın o soluunu
Zorca hem yolunu.

Sana düşmüş ecel –
Sucaaz gitmâz pek sel.
Ama çayır, bayır
Kaldırdılar payı.

Meyva, başça, üzüm –
Sevinirdir gözüm.
Seni görän seftä,
Mayıl olur heptän...

Ah, toprak – benim anam

Ah, toprak – benim anam,
Pak şaşêrim bän sana:
Nesoydur ürek sendä,
Saburluk köklerindä ?

Sän besleersin cannarı,
Bukanı yapıp yarı:
Kalmasın bir gücenik,
Ne dä bir yapraan senik.

Hayırlı o işlerin,
Donaklun – haliz gelin, –
Kucaklêêrlar çok seni,
Ki tutêrsın dünneyi.

Bucak

Paalı Bucak tarafım,
Canabinä var lafım:
Nesoy bölä kısıdan
Diiştirmiş seni insan !

Gelmeyincä yanına,
Zordur hemen tanıma
Ne takım köklü sözün,
Yıldızlıdır hem gözün.

Yap-yalnız ani derä,
Hep küsü tutan erä,
Sarp yaşêrlar uygunnu,
El uzadıp duygunnu.

Da, toprak – evel yanık –
Şindi büütmeer sarmaşık,
Ne dä kirpi-çökelek,
Salt baaşlêr sıcak ekmek.

Yamaç yok – haylak kalsın,
Çukurlar bilmeer näpsın,
Hepsicii, bak, yamaçlar
Kilim-baalar olmuşlar.

Karşı çıkêr konaklık:
Büük sofralar donaklı,
Gelmeli düşünmelär –
Klisä gibiydir evlär.

Zaametimizi bizim,
Peetlerni türkümüzün
Yolcêrız, Bucak, sana,
Sân dâ baaşla Vatana...

Mamu

Mamu !..
Dört salt bukvadan bu laf.
Kaç türlü ama koraf
Bu lafın ötmesindä,
Derinniin bitmesindä?
Uşacın – bu ilk lafı,
Güüs düülär dâ tarafı,
Angısı kopma ondan,
Pay olup haşlak o can.

Mamu !..
Göz yaşı onda bitmâz,
Buka o yalnız yutmaz.
Doyurur, kuvet süzüp,
Uyudur, bir peet düzüp.
Kalmasın çörek ekmek,
Dinnenmâk dayaa – dirsek.
Hamurdan çıkêr ellär,
Dizilmiş te giisilär..

Mamu !..
Hiç bitmâz onda kahr.
Hepsinä güdür hatır:
Kim hasta, kim dedikçi,
Kâr yansın bütün içi.

Küçüklärlän o küçük,
Büüdülär – ona hep ök.
Ki ürää onun geniş,
Dayanmak ta büüktür iş.

Mamu !..
Var onda, var çok kahir,
Kim ama güder hatır,
Büük ilaç olup iilää, -
Unutmaz ana ürää.

Yaşasın adam !

Kuraktan çatlar erdä –
Büün geçer derä.
Nerdä kum sarıydı pak –
Sarp besli toprak.

Harmandan taş kaybeldi,
Tehnika geldi,
Da yapêr o işini
Üzlän kişinin.

Önüdü gözün büüyer,
Çak gökâ diyer
Yapımın o örtüsü –
Kasaba üzü.

Hem aya da sän baksan,
Uçmalı insan.
Bir dâ, ne ona olmuş, –
Yıldız konmuş.

Kim bunnarı düşünän ? –
Hep tä bir adam.
Hem göreriz biz nelär,
Ustası – ellär.

Üredicimä

Hayli su aktı - indi
Bu yıllar şu içindä,
Çok işlär istenildi
Hertürlü gelän gündän.

Meyvalık sardı bütün,
Üzümnär – bulut baada.
O büüdü hem sän büüdüñ,
Bän dä hep bu sayıda.

Ki tütsün taazä ekmek
Hem bizdän adam olsun –
Verilmiş bütün ürek,
Diil sade imää hem su.

Can şu sıcaklı – kär Kırım –
Yısıdır hep yıraktan.
Saymaklar için stihim,
Diz çökmäk hem ürektän.

Kutlamaklan danışmam,
Sarmaşmak hem ii bir tost:
Gün şılak – uzun kervan,
Nekadar da taa çok dost !

Akêr ömür - derä...

M. V. Kösenin adına

Var bir parçacık toprak
(Allahtan büülü mü ne!),
Baaşlayıp ki kaç talant,
Dolayı sevindirir.

Onnarın arasında
(Beşalmaydır yuvası)
Çalışêr bir sarp adam,
Hoş üreklän angısı.

Bilmeer hiç o yorulmak:
Çiftçilik, okul, muzey...
Az - buçuk kalsın aylak –
Annatma ya şiir yazêr.

O bizim aramızda
Bir boba, hem dost, hem ool.
“Şükür!” – deriz bir aazda,
İşlenmiş bölä ki yol.

Kaldırıp şu şakayı,
Uracam kaba erä:
Bollatmaa ya yakayı,
Taa akêr ömür - derä !

Ko ötsün dolu filcan
Altmış beş yaşınçın taa...
Olmayınca üz doksan
Yaşında, Mina Kösä !

Kahırda güllär

D.N. Kara Çobana

İlk buluşmamız –
Gür çöşmä aktı, –
Silinmäz bir iz
Üreemdä braktı.
Zenginli laflar –
Cümbüşlü, kıyak –
Kök kolverdilär,
Büük olup dayak.

Vardır çok sıra
Oturduuk lafa,
İkramnı sofra
Uzattı kafä.
Evdeki şarap
Vardır buyurduuk,
Güç laflar ama
Yoktur hiç olduu.

“İlk lafın”¹ senin
Kär dä kutluca.
Lüzgercik serin
Üfledi Bucaa.
“Diil köşemiz dar,
Olun kafadar !”²
Taa ozman sesin
Söledi keskin.

1 “İlk laf” – kıyadın adı.

2 Bu iki sıra o kıyattan.

Yanıktı ürään,
Hayırlaa yanık,
Da dedi ozman
Kiyat “Yanıklık”:
“Ko ol aalemin
Evinä donak,
Ko ol aalemä
Herkerä yalpak.”

Bol - bol soludu
“Bayılmak”¹ sesi,
Angısı oldu
Çan kâr ötmesi.
Angısı verdi
Parnas için şiir,
Büün dä angısı
İilerdän dä ii.

Büük hoşluk verdi
O resimnerin,
Kuzneţov Vadim
Büülü çevirdi.
Koylaşêr süjet,
Proza hem stihlar,
Ki öläydi neet
Hem o vakıtlar.

Raatlandı ürääm,
Eşerdi kırlar,
Hep yollêr seläm
Şen o kuşçaazlar.

1 “Bayılmak” – kiyadın adı.

Şennener onnar,
Diil ama iilä, -
Klisedä çannar
Tez başlêêr düülmää.

Kahırda güllär,
Yıldızlar hem ay.
Tä, baksan, innäär
Kahırdan dolay.
Yas tutêr toprak,
Kabledän seni,
Herbir ev, sokak,
Can hem derinnii.

...Sän iraa gittin
Dan erlerindän,
Neet ama ektin
Diildir bet toomdan.
Köklerin daldı
Kahırsak Bucaa,
Dallanıp, kaldı
Kär dä divecä...

* * *

Gün indi tä kauşma, –
(O da dinnensin),
Büük sıcaa onun ama
Yok nasıl geçsin.

Tä güllär pembä, sarı
Şükürleer onu,
Nasıl da bir genç karı
İlk yavrucuunu.

Herbir kuş, böcek ya mal,
Can taşıyan büün, –
Hem ana oolu onnar,
Hem boba, hem gün.

Sarp şılak o keskinnii
Süünmesä e hiç !
Yaşamak olsun hep ii,
Baaşlansın sevinç...

Zaamet

Duumuş uşak ii gündä,
Kabletmiş baaşıs - ömür:
Olsun fayda dünnedä,
Kimnerä insan denir.

Bitmeer adamda zaamet.
Zaamet – bir ateş kooru.
Yaşamak – o büyük kısmet,
Süündürmeylim biz onu !

Süündürmeylim, adamnar,
Büük kısmetin koorunu.
Bizdä karı, uşak var –
Al, öp küçük oolunu !

Ko sevinsin uşacık
Bobaya, anasına.
Güllär içindä açık
Doyamasın solumaa.

Herkerä gün şılasın,
Elleri koksun topraa,
Hayırlı çösmä yapsın,
Dolu olsun hem sofrası.

Ha, tutunalım kol - kola !

Ha, tutunalım kol - kol,
Barabar düzmää bir yol:
Karşlamaa Eni yılı,
Hep olmaa hem hayırlı.

Kelebek - kaarcaaz, gel, gel,
Verelim sana da el.
Gezelim hêy - hêy bilä,
Açılsın insan ürää.

Yıldızım, ya in aşaa
Da olsun neyâ şaşmaa:
Yap karşı birkaç adım, –
Gecelâr olsun aydın.

Usluluk bilsin Bucak,
Uşaklar duysun kucak.
Güneşä bıkmaz günnär,
Kısmetli olsun dünnä.

Kimsin sän ?

– Kimsin sän ? – soruşturdum

Bir körpä şu olana.

– Rus aylesindä duudum, –

O cevapladı bana.

– Kimsin sän ? – bir kızçaaza

Hep soruşlan danışım.

Atmadı lafı uzaa:

– Kievdan, – açıkladı.

– Kimsin sän ? – karagözä

Yaklaşp, bän laf kattım.

Deer: – Şükürüm Kavkaza,

Ki beni o yarattı.

– Kimsin sän, mari kuşçaaz ? –

Uşacaa sorup, sevdim.

Da kıvrak bir sarp sesçääz:

– Belarusidän, – dedi.

– Pelikliyka, kimsin sän ?

Ya, annat ta üüreniim.

– Musulmanka ürektän,

Taşkenttä benim evim.

– Kimsin sän, çırtma çalan

Şu yamaç tepesindä ?

– Köklerim dä moldovan,

Litvadan ama sevdam.

– Hey, dostum, sän kimsin e? –
Hem soruş, hem el verdim.
Bu, sanêrım, biliner, –
Gagauzça o dedi.

...Bu dostlarlan hem başka,
Toplaşıp biz bir alka,
Girişeriz bir sestä
(Bulunêrız ii keftä):
– Ya arif biz olahım,
Kol - kola tutunalım
Da kardaşçası bilä
Yaşayahım gülä - gülä !

Moskva, noyabri 1991.

İlk evlad – bir büük kısmettir

İlk evlad – bir büük kısmettir,
O evdä – açar çiçektir.
“Düdücäktir” aazçaazı,
“Ma - ma - mu” – ilk lafçaazı.
Gün - gündän gezer vakıt:
Tä gezer, düşüp - kalkıp,
Yollanmış ba kaçarak,
Üreemi fit açarak.
Giidirip şu kendinä
Takeyi kâr tersinä,
Aynayı o dön - döner
Seslän dä hem söläner:
“Şansora bän büük oldum,
Dört yaşı da doldurdum,
Yok kiminnän oynamaa –
Bir kızçaaz läüzüm almaa.
Mamudan bän işittim
Alaceymışlar satın,
Ama yokmuş paramız –
Näbacam bölä yalnız ?
...Lafları – käämil baldan –
İşittiynän uşaktan,
Ne kahr hem ne kavga,
Bişey gelmeer aklına.

Ooluma

Uzun tuttu senin yolun
Aydın gelincä dünneyä.
Uzun hem oymaklı, oolum,
Var sevinmää ama neyä.

O ilk, seftä esnemeciin, -
Güüs dolusu soluk çekmäk,
Haberledi, ani senin
Bizä gelmän – ii yaşamak.

Büük kardaşın üreklendi –
Var gam kiminnän şu daatsın.
Onun da küçüklüü – kendin, –
Bunu bölä kim yaratsın ?

Hey, lüzgercik, lüzgercik !

Hey, lüzgercik, lüzgercik,
Keskin sestä hem gercik !
O üflemän sarp koyu
Bozdu tath uykuyu.

Anam görürsä beni,
Yum deycecek gözlerini,
Yum gözlerini, uyu –
Bir karış büüyür boyun.

Sallangaç

Sallangaç, sän, sallangaç,
Üreeni uşaan ya aç.
Küçüklük hoşluu fasıl
Yaşamısına kalsın.

İleri - geeri gezdir,
Yortarak nicä beygir.
Ko dartsın terbelerdän,
Hep yıraklaşıp erdän.

Hızlılaa olup mayıl,
Aşırıp birkaç bayır,
Bulutlar karşılasın,
Ürekli duygu yansın.

Kaplasın onun şafkı
Diil bir pay sade yakın,
Dünneyi bütün ama.
Ko olsun hep ne anmaa...

Sallangaç peeti

Sandi ooluma

Nani ,nani, oolcaazım,
Uykucuk sana, nazım,
Büülücä olur ilaç...
Düş perdesini ya aç –
Görecän çok resimnär:
Kloçka ayaandan evlär,
Babu kürektä atlı,
Patu direktä baalı...
Ha, uyu, uyu, nazım.

Düş denizinä sän dal,
Sedefli balı da al,
Ol ona inan bir dost, -
Kaybelsin heptän laf “prost”.
Ol hem herkerä örtü,
Hayırlı da bir köprü,
Açılsın ko yıldızlar,
Sarılı kundak kızlar,
Bul yaşamana yolu,
Ha, uyu, uyu, oolum.

Uyku türküsü

Aydına torunkama

Uyu, uyu, piliççim,
Uykucuk – saalık için.
Gecelär geçsin uslu,
Güüdeciin raatlık duysun.
Bal gibi gelsin düşlär
Çan sestä hem gülüşlär.

Yum gözçeezini, kızım,
Taa birkaç peet yazayım,
Da gel - geç vakıt açan
Okumaa sän başlaycan,
Kıyışasın yamanmaa,
Vasi dädunu anmaa.

Uyu, Aydınam - gülüm,
Büün senin duuma günün:
Yaşcaazın tamannanêr,
Bobası kim ne anêr,
(Bulunêr ki yırakta),
Ne var sanki ürektä ?..

Yum gözçeezini, kızım,
Mamun da ko dinnensin,
İsteycän sucaaz açan,
Maliciin kapu açar,
İşidärsä sesini,
Çuçun da brakmaz seni,
Raat uyu, kızım benim...

Kısmetli uşaklar

Kısmetli uşaklar –
Selceezdä ayaklar –
Kaçınêr artık,
Sel geler darsık.
Kuşkulu, yalpak
Uyandı toprak,
Annısı terli –
İlkyaz güneşli.

İkram gel dökeyim,
Yanaanı öpeyim.
İlkyazım, dostum,
Bizimnän tutun
Oynaylım oyun,
Bereket koyu
Ki olsun helal
Gerçek bir masal.

Uşak başçasında

Kalkındıryan taa ayaa,
Toplaşêrız başçaya.
“Hoş gelmişin!” – deer bizä
Kapuda yazı gözäl.

Beş - altı yıl hep bilä
Biz gezeriz başçaya
Üürenmää dili, sayı,
Büüklerä yapmaa hayır...

Tavan

İlkyaz günü – ii zaman,
Gün duuarkana taman,
Uykudan kalkıp çoc'cak:
“Ne aşaa inmiş tavan ?”

– Diildir tavan aşaaada –
Sän olmuşun ne boyda.
Fikirä dä hem urdur:
Kaçsın şindi yaşında ?

Düşüner ozman uşak
(Fikir – yaamurda kuşak):
“Bak, sän, ne takım hızlı
Yıl - yıldan geçer izli.

Büümemiz bizim belli,
Üürenmemiz – bilgili.
Kapularımızı açtı
Agalarmız kuvetli.

“Saa ol!” – isteerim demää,
Baa doyamaz eşermää,
Taa hızlı ki büüyelim,
Fayda izlär ki düzmää.”

Üçüncü klastaydık biz

Üçüncü klastaydık biz,
Dostlaştydık ikimiz
(Söleyim bütün açık –
Bän hem Şur o Nüklaşçık).

Oturardık biz bilä.
Gidişärdi hep ellär:
Dostlara – durup, “tuk-tuk”.
Da geeri – vay, yumuruk.

Çan düüdü, gider urok...
Şamata hiç gram da yok.
Bir dä ne olmuş Şura,
Bir keskin sestä: “Ura-a.”

“Çto sluçilos, Koymalı?”, –
Üüredici sormalı.
– Ya, vot, ya bilerim taa:
Tri olcektir dva plüs dva.

“Pravilno!”, - cuvap oldu.
N.Şura “Bir!” konuldu.
Taa hem bir oldu izin –
Dışarda serinnesin.

Allo, Panti...

– Allo, Panti, sänsin mi ?

– Bänim, bänim, zeer.

– Tanısana hızlıdan

Ne canım isteer.

– Hiç yok laf, solärim tez.

Tez solärim, zeer:

Gidişer sırtın senin,

Pek hem gidişer.

Esap

İki tavşam hem kirpi,

Darta - darta bir ipi,

Koparmışlar.

Gelmiş oray kotoban,

Beş tä çift kuşçaaz yaban:

Kaç olmuşlar ?

Geeri gider o kirpi,

Geler ama bir tilki

Komuşulaa.

Annaşmak olêr gözäl,

Sayıda şıllak gözlär:

Kaç olmuşlar ?

Soruş

- Kaç olcek ikiylan üç ?
- Dört olcek, Efendi.
- Kaç olcek dokuzlan hiç ?
- Onbuçuk ya onbir.

- Kaç olcek altıylan üç ?
- On olcek, Efendi.
- Kim beener süüş piliç ?
- Ne o? Sor ya endän...

Yazmak – her gün, her saat

Agam student benim.
Buluşmamız siirek.
Telefonda elim,
Ama cınnamêêr pek.

Geldi evä açan
Yarım mı ne aya,
Bana – o bir pança,
Deyip: “Ya kalk ayaa !”

Ya “Bukvalı” tez al,
Al tefteri, yazal,
Başla yazmaa cümlä,
Şu açılısın dünnä.”

Ölä dä bän yaptım:
Çalımnicä kaptım
Yazmak o örneeni
“Bukvalıktan” eni.

Bundan birtaa ötää
Yazmak – her gün, her saat.
Agam yazêr: “Etär !”
Bendä sä – yok esap...

Nasaat

Benim agam saldat
Artık yıldan zeedä,
Kär dün geldi kıyat,
Laflar tatlı dildä.

Yazêr ki o asker,
Kimdä fikir çetin,
Hem kim döker çok ter,
Koyup bütün neeti.

Onnar, kim korkusuz
Girer haşlak suya,
Serin suyu – kär buz –
Duymaz çıplak ayaa.

Bana – bu büük nasaat,
Akıl hem ii örnek.
Haylak durmam bir saat,
Terdän çatlêr gölmek...

Üreemdän

Ah, dolay, – dünnä üzü,
Sevdalı sana gözüm.
Hey, ürääm ne pek hoşlu,
Güneşli hem duygulu.

Ömürlü sendä var daa,
Pak gündän kopma hem baa.
Tä ekmek büüdän dä kır
Ölçüsüz yapêr hayır.

Gün saalık baaşlêr erä.
Çii duruk akan derä
Dost olêr yanık topraa,
Ki dolu olsun sofra.

Sevinsin gelär günnär,
Sevdanın şafkı süünmär,
Bayraklı kalksın dannar,
Gül gibi açsın kannar.

Oniki kardaş – hepsi bir boydaş

1. Baş günü, yılın başı,
Boz tavşam çikêr karşı.
Trakalar öter, kaval,
Kıvrıdıp bir düz ava.
Var buzçaaz, kaarcaaz da var,
Nesoy ay bu ? – Bu yanvar.

2. En kısadır aylardan,
Güceniktir arada.
Duuması kimindir büün –
Dört yılda gelir o gün.
Kısalêr kâr gecelâr, –
Çıkacaktır bu... fevral.

3. Gün şılêr hep keskincä,
Lüzgercik eser incä.
Çüdem sırdêr yalpak,
Çıkarıp kaardan kalpaa.
Deyni dinnensin kış raat,
İlkyazı açardır... mart.

4. İlk günü – gülüş günü –
Petri kendini üünür:
– Ayların adlarını
Bän bilerim, sän tanı.
– Dizili kuşçaazlan tel,
Çıkacaktır bu... aprel.

5. Kuannar gezer maalä,
Tomrucak kokup, laalä.
Fidannar kauk - biyaz,
Yaklaşêr artık tã yaz.
Üç salt bukvadandır ay,
Yortuluydur hem dã may.

6. Sarp çekirgä sesçeezi
Uyudêr çabuk bizi.
Gecelâr geçer ne tez.
Kızârêr aaçta kirez.
Yısdêr gittikçä gün,
Ki geldi bizä... iyün.

7. Bulutlar kitli kilit.
Gölgeli daada pelit.
Uşaklar kalabalık,
Deredä suda – balık.
Ne gözâl açmış ya gül,
Hoş gelmişsin, sãn, iyül!

8. Eşillik, üzüm, meyva,
Ne isteersin – hepsi var.
Saa olasin sãn, yazım, -
Sulanêr pekçä aazım:
Karpuzdan –ürek vay, vay.
Avgust, avgusttur zeer ay.

- 9.Ürenmâk günü geldi,
Ürektân sevindirdi:
Tefteri, kitap, yazal,
Çıkm hepsiniz üzä.
Sizlerä biz pek mayıl,
Ki sentäbridir ayı.
- 10.Soyunêr yorgun mera,
Fıçıda kaynakêr şıra.
Turnalar dizi - dizi
Sesedip, brakêr bizi.
Erken kraacaazdan belli –
Bu... oktäbri gelmeli.
- 11.Ba yaamur, ba kraa, ba kaar
Gün - gündän bizä bakar.
Büük yortuydur sırada –
Kasım olur adında.
Nesoy ay ? Sölä, buyur.
– Bu noyabri salt olur.
- 12.Poyrazdan eser lüzgär.
Gömüler kaarda izlär.
Benzemäz bu ay güzä, –
Yıldızlar şılêr gözäl.
El eni yıla verer,
“Bän dekabriyim !” – hem deer.

İlkyaz sesi

Hava bulutlu.
Ama umutlu,
Ama umutlu
Neyä-sä islää.
Çöker karannık,
Ürääm sä yanık,
Ürääm sä yanık
Çannı bir sesä.

Bir düş kanath:
Bän könnu ath,
Bän könnu ath
Yıldız beygirdä.
Usul da lüzgär,
Saçak kuşcaazlar
Düzüp ses gözäl –
Uyandım birdän.

Ara karannık,
Kapu aralık.
İlkyaz – bir saalık,
Çeker şenniklää.
Usul hep lüzgär,
Çalêr kuşcaazlar
Ölä pek gözäl –
Seslä da seslä...

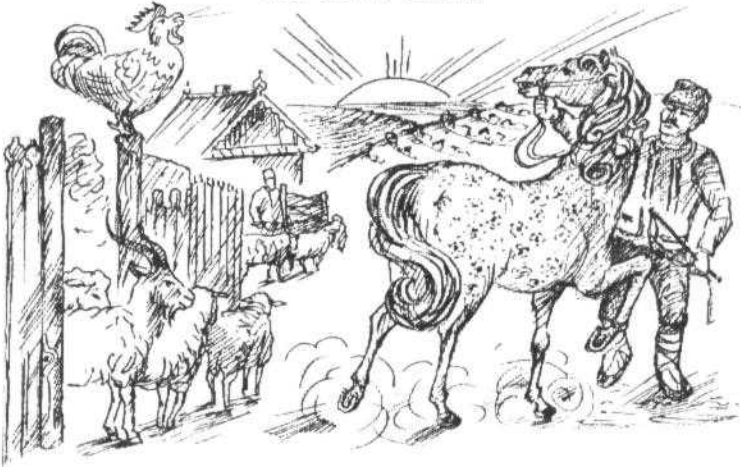
Sabahlı zaman

Horozlar öter...
Sabahlı zaman.
Dolayı öper
Aydını o dan.

Ko ilk laf desin
Gün, onda sıra,
Hem kamçı sesi –
Sur çıksın kıra.

Toz ko kaldırsın
Nallanmış beygir,
Hepbir sarılsın
Büük işä vergi.

Gün şılaa, yaamur
Braksınnar ko iz,
Bereket olur –
Kär dâ bir deniz.

İlkyaz

Sel - sucaaz iner
Yukardan aşaa:
Kaarcaaz erier,
El verip kışa.

Kuşçaazlar ne şen
Atlaşêr dalda.
Eşerer çimen,
Süüt hem çayırda.

Olacık, kuzu
Seviner bollaa.
Gün - gündän uzun
Sürücük olar...

Bacalar tüter,
Ama ne pek az.
Çift - toprak kâr deer:
“Hoş geldin, ilkyaz !”

İstener yaamur hem su...

İlkyaz vakıdı geçer...
May artık yarı.
Toom, toprak, zaamet hem ter
Çiftçidä baah.

Eşerer dolay erlär
Hiç bir kusursuz.
Çiftçinin ama ürää
Diil heptän uslu.

Diil uslu, ki o duyêr
Habersiz sesi:
Kuraktan çatlêr tã er,
Toz – lüzgâr esir.

Kıvrışêr yapracıklar
Gözün önündä,
Solumaa da zor hem aar
Ateşli gündä.

Cıvırlıga saklanmaa
Bulmêêr bir gölgä,
Yok havez türkü çalmaa
Çır - çıplak erdä.

Salt çiftçi ürää çalêr...
Ama ... Bu sıra
Hem çalêr o hem aalêêr
Yaş döküp kıra...

Yaz

Yaz, yaz, yaz !
Bekledik diil az
Biz seni,
O güllerini.
Hoş geldin,
El sıcak verdin
Evmizä
Hem üreemizä.

Ol, ol, ol
Sän bizä bir yol
Genişli
Hem dä güneşli.
Ol örnek,
Horu hem dernek.
Ol sän büün
Şenniktä bir düün.

Ver, ver, ver
Ne isteer bu er:
Pak yaamur,
İş gitsin ki uur.
Ver kirez,
Peet olsun hem ses,
Ver üzüm,
Ömürlü hem gün.

Yaamurcuk

Pençerä gözü açıldı,
Usluca bir havacıktı,
İşleyip geç vakıdadan,
Yan geldim birkaç saada bän.

Uykuya pek tez dalêrım...
Düşümdä yazal aarêrım,
Könno şiir lââzım olsunmuş,
“Yaamurcuk” o konulsunmuş.

Da bulup yaprak yazallan,
Girişerim ii bir hallan:
Düşünüp, beki var saatlan,
Şiir yazmaa, salt diil alatlan.

Bitiri ya bitirmâz taa,
Gidişti benim gözüm saa –
Bezbelli iilää olcektir, –
Halizdän yaamur yaacektir.

Geçmeer çok – beş-on minut mu, –
Allahtan, osa umut mu,
Uyandım (inan inanma),
Bir yaamur – döker kazannan.

...Pençerä gözü açık hep,
Kurnalar öter çandan pek,
Tez kalkıp, yollandırêrım,
“Yaamurcaa” bän el koyêrım.

Yaamur

Günduusu aralanêr,
Kauşêr tä ay.
Bir yıldız salt taa yanêr –
Uyanêr dolay.

Gün şilêêr şu yukardan...
Kismetliydir er,
Örtülü, kaba yorgan –
Bereket büüer.

Diil dübüdüz karannık
Gün o batısı.
Çotuklar suya yanık,
Yazdır ortası.

...Kabarêr tä bulutlar,
Dolaşıp yumak,
Kalkınêr hem umutlar,
Hiç bilmâz suulmak.

Karannık çöker... Geerdä –
Salt lüzgär sesi.
Yaamurcuk oynêr erdä –
Can eritmesi.

Damnalar hem şıyrıtı –
Pak simfoniyä.
Çiftçilerä – bu yortu,
Bir açar laalä.

Güneşçik şilêr

Yapraklar arasında
Güneşçik şilêr,
Güneşçik şilêr
Gündusu tarafında.

Şefteli o yanacı
Kızarmış heptân,
Kızartmış heptân
Gün şılaan o sıacı.

Kaniçli o karpuzlar –
Sulanêr aazım,
Buyurmaa lââzım –
Adımnar ömür uzaa.

Üzümnâr – sedef yıldız –
Şıralı gözâl,
Şıralı gözlâr –
Nasıl ayozlu bir kız.

Fasıl dernek

(Fabula)

Yazın, yortulu bir gün,
Aylaklı kalıp bütün,
Toplanêr başça dernek,
Nerdâ çok olêr üünmek.

– Pek bendâ haşlaktır can, –
Ses kaldırêr patlacan, –
Benizim dâ kırmızı,
Gözelliim geçâr sizi.

– Kırmızıyım bân dâ, – der
Kendindân geçmiş biber, –
Eer bilsân sän dadımı,
Unudursun adını.

Hep firlêêr usul duran
Zambak gölmekli suvan:
– Kim burda en yakıcı,
Göz yaşı akıdıcı ?

Sivriler birdân ardey:
– Konmasana, konma, bey,
Paralanma boşuna,
Almayasın başına.

– Çekerdek kimdâ çok var ? –
Danışêr sulu hıyar, –
Te, aldırnan fikiri,
Kâr toprak bir idirim.

Morkva, çukundur hem trup,
Enseyi fit uydurup,
Seslerni düzärkän eş:
– Ne biz, “Kül mü pepeleş ?”

– Bilmersiniz hiç bir taş.
Kim burada en büyük baş ?
Diildir mi bu iş belli ? –
Laana sorêr üfkeli.

Yaklaşêr dernää bordey
Dostlara ozman o deer:
– Ki bekleirim bän sizi,
Bir verärim salt izin:
Ya girişin kol-kola
(Sevinsin bütün dolay)
Oynamaa bir düz ava,
Siz topraan ki oolları,
Yaşamak hem yolları,
Da insan hepbir sizä
Ürektän kär peet düzär.

Gülfatma

Kap-kap-kap,
Kap-kap-kap,
Dop-doluydur kap.
Su iner,
Serinneer,
Sevinirdir er.

Göz atmaa –
Gülfatma
Yollanmış açmaa.
Yaamura –
Bir “Ura !!!”,
Pek bıkip kuraa.

* * *

Helal kuşa,
Benzäär uşaa,
Mayıl olup,
Dedim: “Dursa !”
Ama gitti...
Sıklık etti,
Zerä yazlı
Günnär bitti.

Havacık ayaz

Havacık ayaz.
Çıplacık armut.
Tä yollêr kaarcaaz,
Yaklaşıp bulut.

Örtülär evin
(Keremet ya saz),
Nasıl bir gelin –
Donaklı, biyaz.

Yataktan köpek
Uzadêr kalaa,
Seviner ki pek
Bu büünkü kaara.

Seviner kuşlar,
Bitmeer hiç türkü...
Bay Stepan Tatar
Geçirmiş kürkü.

O, çıkıp sokaa,
Ürektän mayıl,
Nasıl uşaklar
Kızaklan kayır...

Hey, bulut !

Hey, bulut, üüsek, gözäl,
Yaklaşsana sän bizä !
Sepelääsın pak kaarcaaz,
Doz-dolay olsun biyaz.

Toplaşıp biz afecän
Da, çıkıp dik yamaca,
Düzelim bir yarışmak
Tabannar kızınca çak.

Volga, Volga

Volga, Volga – can erim,
Duyguluun köklü derin !
Duumalysın sän bana
Hem kasaba olana.

Durmadı ürään hiç raat,
Hiç bir gün, yarım da saat,
Dalların verdi tomruk,
Hayırlar da çii duruk.

Büün kâr Gorkiy, Kostroma,
Tuz - ekmek baaşlêr sana.
“Saa ol” deer sana on kat
Zet çekmiş hem Volgograd.

Dalgalı temiz suyun,
Şen çalıp, oynêr oyun,
Faydalı onun ki var, -
Vatana hayır yapar.

Çok türlü dildä insan
Kapunu senin açan,
Gün - gündän, yavaş - yavaş
Ne mutlu olur kardaş.

Volga, Volga – can erim,
Sän bir donaklı gelin.
Duumalysın sän bana
Dolayda hem insana.

Moskva – Yaroslavl – Rostov,

May, 1990.

Ah, Kara deniz !

Ah, Kara deniz,
Gök gibi temiz !
Salt öpmää seni,
Sarp gözelliini.

O çannı sesin,
Şen o peetlerin
Ne dürter beni,
Sert o üreemi.

Sän, verip ikram,
Topraama meydan, -
O ne şennener,
Yorgunnuu sener.

Kim seni görür,
Başında durur,
O birdän-birä
Olacek derä.

Savaşçek olmaa,
Karışıp dalmaa
Canına haşlak,
Duygunnuun ki pak.

Ah, Kara deniz,
Dülim ölçüsüz,
Sarmaşırım bän
İiliinä heptän!

*Gagra, Abhaziyä,
mart 1977.*

Sabaa zamanında daa

Yok bir şıprtı,
Kuş sesi salt var.
Tä tavşam kalktı,
Önümdä kaçır...

Bir sürü keçi
(Buynuzsuz, yaban)
Oynayrak, geçti,
Sabahlı zaman.

El verer dallar,
Deycän ki diri,
Gün keskin şılar,
Yısıdıp eri.

Seviner güllär,
Seviner hem daa,
Çiçeklär gülär,
Ki geldi sabaa.

* * *

Haşlamnış o gül, fidan –
Büük olur hayır.
Taş yamaç, kâr okean
Onnara mayıl.

Salt läüzım pek çalışmaa
Seenmesin onnar,
Da şafkta hep yaşamaa
Diil bir yıl, binnär...

Su akêr...

Su akêr, akêr hızlı,
Büük taşlar arasında.
Dup-duruk hem diil tuzlu,
Pak ayazma paasında.

Su taazä gelip - gider,
Dereçik sä hep dolu.
Naşey - sä bu su büüder,
Ama sanki ne olur ?

Dereciin şu boyuna
Yaklaşêrim taa yakın.
Da başlêrim doyunmaa,
Meraklı işä bakıp.

Balcak temiz suda
Sürücüklän, nası sel.
Lafları yuda-yuda,
Adımı buldum: Farel !

*Slênik - Moldova,
Rumıniya, oktâbri 1997*

Kva-kva-kva

Kva-kva-kva, kva-kva-kva !
Adımız bizim kurbaa.
Biz uygunuz hem uslu –
Çöşmedändir nicä su.

Her avşam, her sabaa
Hep baarêrız “kva-kva-kva !”,
Ki olsun şılak hep gün,
Hem imää dä herbir üün.

Böcecik

Suuk günnär kaldı geerdä.
Eşerer çimen erdä.
Böcecik, çıkıp üzä,
Tırmaşêr tä kirezä.

Ne böcek, küçük böcek
Kär kirez mi iyecek ?
Ya bundan o vazgeçsin,
Çimendän yapraa isin.

Kuan

Güneşli günnär,
İlkyaz bu zaman,
Başçada binnär
Uçuşêr kuan.

Çiçektän çiçää
Durgunup, konêr,
Kokuyu seçär
Da hoşlu brinnêr.

...Fıyıldêr bulut,
Büküler pak dal:
Meyvaya umut,
Çok olur hem bal...

Kelebek

Kelebek, kelebek!
Donaklıysın sän ne pek ?
Sän peydalanınca taa –
Dişiler bütün o daa.

Lüzgerin, kuş sesin
Sus olêr o ötmesi:
Hepsi göz atêr sana,
Sedefli kanatlarna.

Kıt-kıt-kıt-kı-da-ak !

Kıt-kıt-kıt-kı-da-ak !
Kıt-kıt-kıt-kı-da-ak !..
– Ya çık, çocuam, da bak,
Ne şendir bu baarmak ?

Gider açan Tanas,
O er – kauk biyaz:
Beş - on olur, ya taa –
Tepäylän yımırta.

Ozman Tanas baarmış:
“Ya gel buray, İlüş.
Ya gel yardımnaşmaa,
Kardaşça paylaşmaa.

Sana, bana, sana,
Doldur hep koynuna.
Görüp bizi ana,
“Helal, däär, oollarma.”

Yapamêrlar yarı,
Gözlär dä sap - sarı,
Güreş brakmaz ki saa
Hiç bir dä yımırta.

Görüp bunu ana,
Düşer islää şamar.
Bundan birtaa ötää
Horoz ne şen ötär...

Uslu kedicik

Kedicik yatêr uslu
Üstündä üklüün.
Ne imää ister, ne su
Tä artık bir gün.

“Zaavali, kefin mi yok ?”, -
Sarmaşıp, sordum.
Da düşünmedään çok-çok,
Bän dä uyudum.

Düşümä geldi bir ses...
Uyandım açan,
Kedicik tutmuş ne tez
Üç parça sıçan.

Da bundan birtaa bildim
Neçin o uslu,
Neçin ne ekmek isteer,
Ne kaymak, ne su.

Ku-ka-re-ku !

Ku-ka-re-ku, ku-ku-ku !
Eter, dostlar, bu uyku.
Vakit geldi uyanmaa
Darı bizä hem vermää.
Vermärseyniz eer darı,
Yarın kim uyandırır ?
Ku-ka-re-ku, ku-ku-ku !..

Körköstebek hem kirpi

Körköstebek kirpinin
Konaana varêr,
Yumancakta tarasın
Onu kararlêr.

Çok-çok düşünmeer kirpi –
Kayıllık verer,
Körköstebään o ama
Kulaana söyler:

“Sän yumêrsın gözlerni,
Bän saklanacam,
Eer bularsaydın beni,
Marfa taşıycam.

Körköstebek miş-miş-miş, -
Kirpiyi bulmuş,
Marfa piner mi ama,
Unuttum sormaa.

Zararcı tavşam

Tavşamecik sinip - sinip,
Başçaya girer.
Morkvacu da kemirip,
Seslän kär güler.

İşidip bekçi pek tez,
Paliyi yollêr,
Ki baksın o, nesoy ses,
Kim o baylêr.

Yaklaştıynan yanına,
Tavşamecu görer.
Ne geler o aklına
Da ona o deer:

“Hey, tavşam, kara kaşlı,
Dost gel olalım.
Oynaylım biz badaşıp,
Hem da salalım.”

“Salmaktan veranım fit”, -
Tavşamecik söleer,
Morkvacu da bitirip,
Laana kemirer.

Çapkın hem tavşam

Tuziin yavrusu
Hiç durmaz uslu:
Beş - altı aylık –
Avlanmaa yanık.

Seseder ozman
Şu kırdan tavşam
Onnara gelsin
Da urok versin.

Varmış şalvirlik,
Tez tavşam gelip:
“Ya seslä beni,
Brak o kart kemii.

Yum gözlerini,
Bul izlerimi
Da koka-koka,
Etişçän çotaa.

Altında onun
(Gözlerni hep yum)
Var tavşam: var çil,
Yaklaşmaa salt bil.”

Mekleyräk çapkın
İzlerdän takım,
Hep gelä-gelä, -
Hop, düşer delää.

Tavşamnar orda
Büük bir yuvada,
Avcıya bir "ray" –
Vay belä o, vay !..

Keçi hem potmar

Evellär bu varmış,
Şindi dä hep var:
Bir keçi yaşarmış
Hem dä bir potmar.

Gün-gündän uyêrlar,
Annaşmak gözäl.
Ne - sä düşünerlär...
Zararda gözlär.

"Er bizdä kıstafdır –
Hem alçak, hem dar", -
Kulaana sölärdir
Keçinin potmar.

Tez pek annaşêrlar:
Dararak köşä.
Kafayı sallêrlar,
Da hızlı işä...

Kalaklêr, oynamêr,
Duvarı potmar.
Dost da geeri kalmêr,
Örtüdä iş var.

Saat geer ya taa az,
Toz-duman tter.
İnnemk t diil az,
Doz-dolay ter.

Duvarlar daaldıynan,
O rt – erd.
orbacı duyduynan,
Sopa – hop, eld!

Atlı gezinmk

Yaklaşıp bir boz eşek
(Ne toyandı, ne gevřek),
Aar sallr o kafayı,
Gezdirm bizi kayıl.

Yoktu, bezbelli, iřim,
Toplařrız beş kiři
(Tak diildi bařımda,
Diildik az biz yaşında).

Gzndn eřn saklı,
Hepsimiz pinip atlı,
Ki olsun sonda nm –
Yollanrız gezinm...

Sivridip iki kulak,
Yollandı o yortarak.
“Tpru!”, – baarrız, – taa rker,
Kalmadı bizd saa er.

Taa bastıynan köprüyâ –
Tepemiz urdu erâ.
Ama da bir sarp erâ,
Ani deniler derâ.

Gezineriz hep atlı... –
Moliturada saplı.
Aldattık eşää maana,
Yok hiç su da yıkanmaa.

Titireriz, üşüdük, –
Çünkü girginnik var büük.
... “E-he-hey!”, – eşek şaşır,
Sırdıp bizâ karşı.

Neet

Beygirdä bän gezinmää
Neetimä koydum,
Ne takım ama pinmää,
Yokkana boyum ?

Girişerim bir odun
Dayamaa saçaa,
Beygiri yaklaştırdım –
Şu kalsın aşaa.

Tırmaşêrim yukarı,
Beygiri çekir,
Nerden – nerey sakallı
Bir zulum keçi.

Eh, kaptır o bir buynuz,
Yaklaşp eşkin,
Keçinin sırtına uz,
Cingilip, düştüm.

Korkudan – kopet kaçmaa...
Bän sä – sırtında.
Korkunculu göz açmaa:
Yaklaşêr ki daa.

Gir o bir çıtırannaa –
Sıyındı, geçti...
Elimdä kaldı donnar –
Gezinmäm bitti.

Haylazın haylazı

Haylazın haylazı
“Günahsız bir kuş”,
Şu iprak kafası
Düşünmää urmuş.

O koymuş neetinä
Aylan uyumaa,
Pençerä setinä
Nesä hem imää.

Kaç sa gün aykırılêr –
Bastırêr aaçhk,
Da yatarkan yoklêr
Boş çanaa saklı.

Bulunmuş ayakta
Boz motan şiret,
Varmış ne çanakta –
Onunmuş kismet.

Ozaman ne yapêr
Dost bu kahırdan:
Uzanıp, o yatêr
Bir aaç altında...

“Düş, meyva, düş, benni,
Aazıma”, – demiş,
Açınca gözlerni –
Olmuşlar emiş.

...Yaşamaa var umut,
Kırmêêr hiç ürää,
Da, görüp bir armut,
Hadi sürünmäâ...

Etişincä ona –
Çürümüş meyva.
Da kalêr iş sona,
Hep sona, vay-vay...

Canına bulmêêr er
Kâr dä aaçlından,
Ozaman kemirer
Ştamb şu kabından.

Çok günnâr – kırk, elli,
Görmeerim onu.
Deer insan: “Bezbelli,
Razgeldi yolu...”

Eni yıl

Hey sän, yıl, enidir yıl,
Kim sana olmaz mayıl ?
Karşılêêrsın sän bizi,
Kolaçlar – dizi-dizi.

Türkülär, oyun, cümbüş –
Kär dä, däärsin, ani düş.
Büük boba (Ayaz adı)
Kapuyu araladı.

Var uzun sakal onda,
Var baaşış hem torbada,
Söleyiş kimdän ya peet –
Hop, ona düşer kismet.

Hey sän yıl, enidir yıl,
Sän bizä bir büük hayır.
Yıldızlı, şılak gecä,
Ah, olsa e divecä.

Hêy-hêy

Hey, dostum, yalpak, şenni,
Ya sän brak işlerini,
Ki geldi hêy-hêycılar –
Maaledän kızlar, oollar.
Kutlamaa geldik sizi,
Mal-kuşu, evinizi...
Traka-traka, çan, bua,
Çekiniz ya bir duva !
Hêy-hêy !

Yıl olsun ko kutluca,
Tarlada – başak aarca,
Birleşsin tath dillär,
Bol-bola açsm güllär,
Yaşamak olsun zengin.
Hem olsun ko hep vergin.
Traka-traka, çan, bua,
Çekiniz ya bir duva !
Hêy-hêy !

Hayırlı söleriz peet:
Ürektän sizä kuvet,
Evnizä – piliç, kuzu,
Ayleyä – ömür uzun.
Ev saabikaylan bilä –
Çok yıllar gülä – gülä.
Eer bilmää istärsän kaç –
Hazırla şarap, kolaç.
Hêy-hêy !
Ya, dostlar, dura-dura,
Çekiniz taa bir duva.
Hêy-hêy !

Kolada

Hristos geldi dünneyä,
Ömür verdi günnerä.
Koladi – koladelä,
Bizdän dä bir büük seläm !

Sevdi bizleri heptän,
Sevdi bütün ürektän.
Koladi – koladelä,
Bizdän dä bir büük seläm !

Ko can ateşi yansın,
Hatır güdän sayılsın.
Koladi – koladelä,
Bizdän dä bir büük seläm !

Zeedelensin kışmetä
Nelär konulmuş neetä.
Koladi – koladelä,
Bizdän dä bir büük seläm !

Saalık, sevgi evnizä,
Evlad gülüşü sizä.
Koladi – koladelä,
Bizdän dä bir büük seläm !

Hep şılasın gün hem ay,
Kırda doluşsun booday.
Koladi – koladelä,
Bizdän dä bir büük seläm !

Kutlamak

Erken – erkencä kalktım,
Dan erä baktım:
Gün duuêr, duuêr şılak,
Gök maavi hem pak.

Pek çabukum bän ayaa
Da gittim daaya.
Çiçecik bän topladım,
Çüidendir adı.

Soluumu çektim ilin,
Ki dolu elim.
Anama verip, elbet,
Söledim bir peet:

“Kutluca olsun günüm,
Mamucuum – gülüm !
Büün mardın sekizindä –
Bir çiçek bendän !”

Mardın sekizi

Sekizi mardın,
El uzat bana !
Yaklaşêr saadım
Çünkü kutlamaa.

Başlaycam büünkü –
Bän büüdän gülü,
Çalacam türkü –
En ii bülbülün.

Şiir dâ çümbüşlü
Okuycam gülmää,
Olmasın güçlü
Hiç ana ürää.

Ya ne ses öter...

Ya ne ses öter...
Ortalık uslu.
Kısmetli büün er,
May ki yortusu.

Uşaklar, büüklär
Şendir bu gündä.
Şen açık güllär
O ellerindä.

Guguşlar üüsek
Göklerä uçur,
Tuz olsun, ekmek,
İş gitsin hem uur.

Mamu Şen, gler...

İlkyazda gzldir gn,
Diriler dan er.
Bk, Őanı yortuydur bn –
Mamu Şen, gler.

Payettik kr iŐleri,
Yoktur ne dem:
Doyurr kim kuŐları,
Kim yapr im.

Gezineriz kaŐarak,
zmz d ter.
Lafımız ama yalpak –
Mamu Şen, gler.

Donaklrız sofrayı –
Baka, bat, bn.
Anaya bu – bir hayır,
Sevinirdir can.

Karanfil, pemb laal,
Vazada yok er,
Bn toplu btn ayl –
Mamu Şen, gler...

Çöşmä

Şu yamaç o altında,
Gündusu tarafında,
Kaç yıllar tä aykırılêr,
Ayoğlu bir su akêr..
Küçüklüm geçti ilin
(Diil hem salt olsun benim),
Ki çöşmä, nicä ana,
Brakmadı susuz yanmaa.
Büün dä o izmet eder,
Sevgili kalıp bir er:
Burada, gelip iştän,
Gam daadêr yorgun insan.
...Kim kurmuş bu çöşmeyi ?
Neçin büün dä diil belli ?
Bu uura dökmüş kim ter, -
Büst görsün läüzımdı er !
Ama diil büst, bir fidan
Yok makar hiç yakında,
Ne dä haşlanmış bir gül,
Salt siirek çalêr bülbül...

İnsannar, uyanınız !

İnsannar, uyanınız !
Buydur saurgun.
Bir aazda hem baarınız:
-Ya, duşman, durgun !

Bakınız – dolay çıplak:
Ne fidan, ne ot,
Tertipli yok bir sokak,
Yol da düzgün yok.

Atın göz o Yalpuya –
O neyâ dönmüş...
Ya, deycez, aşaa, pruda, -
O da gömülmüş.

Herersi salt leş, pislik,
Öldürer koku.
Yok bir laf, yok saabilik,
Hiç yok bir korku.

İnsannar, uyanınız,
Diilkana taa geç:
Mal hem kuş taa varkana
Hem suda engeç.

Zamanêersın, kitapçum !

Hey, saçak kuşu, bülbül,
Guguşlar şenni,
Ya kablediniz bir gül,
Tomrucaa eni !

Yapraçu o tomrucaan –
Söz, resim çili,
O – ana dilinä can,
Ki onda giili.

O – uşaklara doyum
Şırah, datlı,
Bir cümbüş läázım, oyun –
Tez gelir atlı.

O – sabaa hem dä avşam,
Gün şılaa hem ay,
Bilgiyä kim savaşan –
Yol gidir oray...

...Zamanêersın, kitapçum,
Sevgili adta !
Sän – benimdir ilacım
Herbir hoş saatta.

BİLMİYCELÄR

* * *

Diil çoktan hep: “Kıt-kı-dak!” –

Çan öter sesi.

Büün sä – ses ihtiäarak,

Brakmêêr kümesi.

(Kloçka)

* * *

Yok ne ses, ne şamata,

İncecik bir bel,

Trofacık ba çanakta

Hep iliştirir.

Kış geldi – raatıdır raat,

İmeelii ki var.

Yakacak – dolu hayat,

Dayansın camal.

(Karımca)

* * *

Hiç işidilmâz sesi,

Kanatlar – renkli resim.

Pek beener tatlı koku,

Çiçeklär onun dostu.

(Kelebek)

* * *

Oynamaa aarêr kedi
İi bir kafadar.
O zaman peydalandı
Kuyruklu bir mal.

Mayıllı suvazlayıp,
Malcaazı dürttü.
Tez biri oldu kayıp:
Kim kimi yuttu ?

(Kedi sıçarı)

* * *

Diil gelin, ama gözäl
Donak başında.
Ne yapêr hem küpelâr
Boynu altında.

Yok çok iş, ama durmaaz
Aylak pek evdâ:
Kapanmaz türküdüân aaz
Erken, serindâ.

(Horoz)

* * *

Dört ayak iki boyda,
Boz olur o boyada,
Başçada, sinip, gezer,
Zararda izmet eder.

Taa ona doru dönüp, -
Fırladı, beni görüp.
Laana, morkva inilmiş...
Yaraşır kimä bu iş ?

(Tavşam)

* * *

Ekilerlär bir gündä,
İlk dölcäüz var iyündä.
Toplamaa vakit geler,
Bereket – basmaa yok er.

Tombarlak var, uzunca,
Kan içli hem sarıca,
Var onnar türlü datta...
Ama kaç olur adta ?

(İki: kaun, karpuz)

* * *

Tikennyidir o, ama
Gözelli – sedef yıldız.
Deer doyamam solumaa,
Başçada gezän o kız.

Koparıp birkaç parça
(Kırmızı, pembä, sarı)
Girmedän hiç bir harca,
Anayı sevindirir.

(115)

* * *

O inäär iş hem datlı,
Ama diil alma.
İşimsi eki tatlı,
O da hep meyva.

Uzunca ya tombarlak,
Diil armut ama.
Var iiri, var ufarak...
Ya, dost, tanımaa !

(116)

* * *

Konulêr açan topaa,
Var günnâr düşer taa kraa,
Var günnâr olur ayaz,
Uçuşur "Sinek biyaz".

Diil çok gün ama geçer,
Dişilmää başlêêr o er:
Tâ, baksan, sıracıklar
Sivrilip, üzâ urar...

İniler körpâ yapraa,
Taa aşaaşı – göz yakar.
Ne olur bu zarzavat ?
Ya, dostum, bul tez cuvap !

(Suvan)

* * *

O – evin olur kulaa
Hem sofra sonu.
Kokuyu ne pek duyar...
Ya tanı onu.

(Köpek)

* * *

Yok aazı, ama sesi
Ba öter, ba kesilir.
Dermenä kuvet verer:
Papşoycuk una döner...

(Lüzgär)

* * *

Soluktan o taa ilin,
Ateştän koparlanır.
Benizi tunuk maavi,
Yıkarı çıkıp, daahr...

(Tutun)

* * *

Şımarêr o, ya uslu,
Ya baygın, ya pek tuzlu,
Benizi duruk, ya boz,
Sıcakta – bizä o dost !

(nS)

* * *

Yaşamak ondan eser,
Dünneyi bütün besleer.
Ölçüsüz o zenginnää
Salt Allaa kururdur paa.

(Toprak)

* * *

Taa çoyu onnar ikiz,
Çocucak olur ya kız.
Mancacı – taazä sütçääz,
Çimencik, başka otçaaz.

Kendini usta sanêr,
Örtüyä çak tırmanêr.
Acıkêr – korkêr inmää,
Keremet mi ne imää ?

(Olacak)

İçindekilär

Şen ol, Gagauzistan !	7
Ana dilim	8
Onuştan... ..	9
Bucak, paalı erim	11
Ah, toprak – benim anam	11
Bucak	12
Mamu	13
Yaşasın adam !	14
Üüredicimä	15
Akêr ömür - derä... ..	16
Kahırda güllär	17
Zaamet	21
Ha, tutunalım kol - kola !	22
Kimsin sän ?	23
İlk evlad – bir büük kısmettir	25
Ooluma	26
Hey, lüzgercik, lüzgercik !	26
Sallangaç	27
Sallangaç peeti	28
Uyku türküsü	29
Kısmetli uşaklar	30
Uşak başçasında	30
Tavan	31
Üçüncü klastaydık biz	32
Allo, Panti... ..	33
Esap	33
Soruş	34
Yazmak – her gün, her saat	35
Nasaat	36
Üreemdän	37
Oniki kardaş – hepsi bir boydaş	38
İlkyaz sesi	41

<i>Sabahlı zaman</i>	42
<i>İlkyaz</i>	43
<i>İstener yaamur hem su...</i>	44
<i>Yaz</i>	45
<i>Yaamurcuk</i>	46
<i>Yaamur</i>	47
<i>Güneşçik şılêêr</i>	48
<i>Fasıl dernek</i>	49
<i>Gülfatma</i>	51
<i>Havacık ayaz</i>	52
<i>Hey, bulut !</i>	53
<i>Volga, Volga</i>	54
<i>Ah, Kara deniz !</i>	55
<i>Sabaa zamanında daa</i>	56
<i>Su akêr...</i>	57
<i>Kva-kva-kva</i>	58
<i>Böcecik</i>	58
<i>Kuan</i>	59
<i>Kelebek</i>	59
<i>Kıt-kıt-kıt-kı-da-ak !</i>	60
<i>Uslu kedicik</i>	61
<i>Ku-ka-re-ku !</i>	61
<i>Körköstebek hem kirpi</i>	62
<i>Zararcı tavşam</i>	63
<i>Çapkın hem tavşam</i>	64
<i>Keçi hem potmar</i>	65
<i>Atlı gezinmâk</i>	66
<i>Neet</i>	68
<i>Haylazın haylazı</i>	69
<i>Eni yıl</i>	71
<i>Hêy-hêy</i>	72
<i>Kolada</i>	73
<i>Kutlamak</i>	74
<i>Mardın sekizi</i>	75
<i>Ya ne ses öter...</i>	75

<i>Mamu Şen, gler...</i>	76
<i>Őm</i>	77
<i>İnsannar, uyanınız !</i>	78
<i>Zamanrsın, kitapım !</i>	79
<i>BİLMEYCELR</i>	82

Vasi Filioglu. Ha, tutunalım kol-kola !

Redactor: *Mina Kösä*

Resimci: *İvan Karanastas*

Kompyüter dizicisi : *Vladimir Garçu*

Отпечатано в типографии
«Safin - Grup» S.R.L. MD - 3800 P. Молдова,
г.Комрат, ул.Ленина 204/а
тел./факс: (*298) 2-53-81

